

Monetary - közzgazdálkodj okosan!

Tanári Segédlet

2011/12

Tartalom

- Mi a Monetary?
- Szabályok
 - Ki vehet részt a vetélkedőn?
 - Milyen típusú tudásra van szükség a sikeres szerepléshez?
 - Hogyan lehet jelentkezni?
 - Hogyan épül fel a vetélkedő?
 - Hogyan értékel a zsűri?
- Miért érdemes részt venni a vetélkedőn?
- Felkészülés
- Ha további kérdései vannak...

Kedves Játékosok!

A „Monetary - közzgazdálkodj okosan!” vetélkedővel kapcsolatos tudnivalókat foglaltuk össze ebben a dokumentumban. A játékban való részvétel megköveteli az itt szereplő információk ismeretét. Kérjük, olvassák figyelmesen! Kérdéseiket a monetary@mnb.hu e-mail címre várjuk.

A Szervezők

Mi a Monetary?

A Monetary országos középiskolai vetélkedősorozat elindításával a Magyar Nemzeti Bank célja egy olyan ismeretterjesztő-oktató jellegű országos verseny létrehozása, amely mind az ifjúság, mind a tanárok számára fontos és hasznos információkat közvetít. Célunk, hogy a gazdaság látszólag bonyolult folyamatait egyszerű, könnyen érthető formában tárjuk az érdeklődők elé, megvilágítva az első hallásra nehezen érthető gazdasági döntések okait és lehetséges következményeit. Irodalmi, történelmi vagy zenei tudásunkhoz hasonlatosan, gazdasági ismereteinket is művelni, gondozni kell. A vetélkedő során megszerzett tudás egy életen át elkísér bennünket, hiszen későbbi pénzügyi döntéseink sikere múlhat azon, hogy tisztában vagyunk-e az alapvető gazdasági összefüggésekkel.

A Monetary vetélkedőt az oktatás gondolata hívta életre. Tapasztalataink szerint a hazai középiskolai tananyagból hiányoznak a monetáris politikával, pénzügyi tudatossággal, megtakarítási lehetőségekkel, illetve a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos ismeretek. Sajnos az ilyen irányú tudás - egy-két kivételtől eltekintve - a felsőoktatási intézmények tananyagaiban is csak rövidebb fejezetek formájában köszön vissza.

Szeretnénk, ha a jövőben ez a helyzet megváltozna, és a gazdasági szakembereken túl a középiskolai diákok és tanárok is felismernék a pénzügyi-gazdasági tudás jelentőségét és a pénzügyi és gazdasági ismeretek továbbadásának szükségességét.

A monetáris politika hatással van mindannyiunk életére. A hírekben gyakran esik szó a Monetáris Tanács alapkamattal kapcsolatos döntéseiről és azok következményeiről. Éppen ezért fontos, hogy a gazdasági előismeretekkel nem rendelkezők is megértsék a gazdaság szabályozását célzó lépések okait és várható hatásait. Elengedhetetlen, hogy a jövő felnőttei - leendő vállalkozók, befektetők, hiteligenylők és gazdasági szakemberek - idejében elsajátítsák azokat a hasznos ismereteket, amelyek segítségükre lehetnek a pénzügyek világában.

A vetélkedősorozat kiváló lehetőséget teremt minderre, hiszen így a diákok és tanáraik közösen - a tanulást a játék örömeivel és izgalmával fűszerezve - bővíthetik ismereteiket, ugyanakkor lehetőséget kapnak arra is, hogy tudásukat más csapatokkal összemérve képet alkossanak saját felkészültségükről.

A pénzügyi szolgáltatások kínálata folyamatosan növekszik, a befektetési lehetőségek köre egyre szélesedik. Az új konstrukciók új fogalmak megismerését teszik szükségessé. Ahhoz, hogy pénzünket hatékonyan fektessük be, vagy kedvező hitelt vegyünk fel, ismernünk kell a piacon elérhető szolgáltatások erősségeit és gyengeségeit, tisztában kell lennünk az általunk elérni kívánt céllal és a cél elérése érdekében hozandó áldozatokkal. A Monetary segítséget jelent a pénz világában való eligazodásban.

Szabályok

Ki vehet részt a vetélkedőn?

A Monetary vetélkedősorozatra magyarországi középfokú oktatási intézményekben (gimnáziumokban és szakközépiskolákban) tanuló 9-14. évfolyamos tanulókból és felkészítő tanáraikból álló csapatok nevezhetnek. Minden csapat négy diákból és egy felkészítő tanárból áll. A nevezés feltétele, hogy a diákok tanulói jogviszonyukat érvényes, 30 napnál nem régebbi iskolalátogatási igazolással, a felkészítő tanár munkaviszonyát 30 napnál nem régebbi munkáltatói igazolással alá tudják támasztani. Az igazolást nem kell előre megküldeni, csupán a szervezők kérésére be kell mutatni.

Az MNB munkavállalói vagy közeli hozzátartozói nem vehetnek részt a játékban. A csapatok jelentkezésükkor elfogadják a vetélkedő részvételi szabályzatát, illetve tudomásul veszik, hogy az MNB a változtatás jogát fenntartja.

Milyen tudásra van szükség az eredményes részvételhez?

A Monetary vetélkedő a résztvevőktől alapszintű jártasságot kíván meg a pénzügyi-gazdasági ismeretekben, igaz, mindezt egyszerűbb, játékosabb formában.

Szükség lehet:

- *általános közgazdasági,*
- *általános pénzügyi,*
- *illetve az aktuális monetáris politikára vonatkozó ismeretekre.*

A vetélkedő arra ösztönözi a résztvevőket, hogy önállóan szerezzenek jártasságot az említett témákban. Ugyanakkor fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy bár a vetélkedő egyes szakaszaiban meghatározó lehet a csapatok tárgyi tudása, a győzelemhez a lexikális ismeretek önmagukban nem elegendőek. A helyes és logikus gondolkodás, a gazdasági és pénzügyi összefüggések átlátása ugyanannyira fontos. Ha a jelentkezők nyitott szemmel járnak a világban, olvassák a gazdasági híreket és ezen felül nyitottak arra, hogy az új tudás megszerzésének érdekében idejükből áldozzanak egy keveset, akkor itt a helyük!

Hogyan lehet jelentkezni?

A játékra a vetélkedő honlapján lehet jelentkezni www.monetary.mnb.hu oldalon lehet az ott megtalálható regisztrációs űrlap kitöltésével. Tekintettel arra, hogy a játék első fordulója teljes egészében a honlapon zajlik, csak regisztrált csapatok vehetnek részt a versenyben.

A jelentkezéshez az alábbi adatok megadása szükséges.

A csapat bejelentkező név

A csapat bejelentkező név egyedi belépő-azonosító, a honlapra való belépéskor használható login név. A regisztrációnál minden karakternek külön jelentősége van: a jelentkezéshez használt szoftver különbséget tesz a kis- és nagybetű között, figyelembe veszi a szóközöket és egyéb karaktereket is. A bejelentkező névben csak az angol abc nagy és kisbetűi, valamint számok szerepelhetnek és legalább 3, legfeljebb 20 karakter hosszú lehet.

A csapat neve,

amely a játékosok által választott fantázianév. A csapat neve nem egyedi azonosító, de érdemes törekedni az egyediségre. A csapat név legalább 1, legfeljebb 50 karakternek hosszú lehet.

Jelszó,

a belépéshez szükséges karaktersorozat. Fontos, hogy a regisztrációt követően a rendszer a jelszót kódolt formában tárolja el, így a szervezők sem ismerik. Jelszavakat ne felejtsetek el, különben nem fogtok tudni részt venni a játékban. Adja meg jelszavát. Csak az angol abc nagy és kisbetűi, valamint számok szerepelhetnek benne, és legalább 8 karakternek kell lennie.

A kapcsolattartó neve

általában a felkészítő tanár neve. Szerepe az, hogy a csapatot segítse a háttéranyagok összegyűjtésében, a prezentációk elkészítésében, az elődöntők és a döntő során követett „stratégia” kialakításában. Megszervezi, és összetartja a csapatot, szakmai és pedagógiai segítséget nyújt. Bár nem ő oldja meg a feladatokat, mégis a csapat hasznos tagja. Természetesen nem kötelező kapcsolattartónak a felkészítő tanárt megjelölni, ezzel a csapat egyik diák tagját is meg lehet bízni.

Kapcsolattartó e-mail címe,

olyan e-mail cím, melyet a kapcsolattartó gyakran látogat. Az MNB és a csapatok közötti kapcsolattartás preferált módja az e-mail, ezért javasolt a postafiókok rendszeres karbantartása. (Ez főleg az ingyenes mail szolgáltatók kisméretű postafiókjaira igaz.)

Kapcsolattartó postacíme,

a megjelölt személy postacíme, ahol a csapat levélben értesíthető. Ezt a kapcsolattartási formát az MNB csak különleges esetben veszi igénybe.

Kapcsolattartó telefonszáma és Kapcsolattartó mobilszáma

Előfordulhat, hogy a csapatot valamilyen váratlan fordulatról gyorsan kell értesíteni, ám - valamilyen technikai rendellenesség következtében az elektronikus (e-mail) vagy postai úton történő kapcsolatfelvétel nem sikerül. Ilyenkor van szükség a kapcsolattartó telefonszámára, amely lehet vezetékes vagy mobiltelefonszám is (ez utóbbi megadása nem kötelező, azonban ajánlott). Nyugodtan megadhatjátok, senkit nem fogunk felhívni az éjszaka közepén...

Csapattagok,

vagyis a négy diák neve. Amennyiben kapcsolattartónak nem a felkészítő tanárt jelölték meg, akkor itt kell megjelennie az ő nevének is. Ha valamelyik csapattag nem tud a vetélkedő teljes ideje alatt részt venni a játékban (pl.: utazás vagy betegség miatt), természetesen van lehetőség új tag delegálására. Fontos azonban, hogy egy játékos legfeljebb csak egy csapat tagja lehet!

Intézmény postacíme,

az oktatási intézmény postacíme, amely alapján a csapatok az előre meghatározott öt régió egyikéhez tartoznak majd.

Intézmény telefonszáma és faxszáma

az oktatási intézmény telefonos és fax elérhetőségei.

Régió

A vetélkedő során az ország öt régióra oszlik. Mindegyikből a legjobb öt csapat jut tovább a regionális elődöntőkbe, majd ezt követően régióként a legjobbak az országos döntőbe. A jelentkezés során az öt régió közötti választást egy gördülő menü segíti. Fontos, hogy a régió rubrikát helyesen töltsék ki, mert a „rossz helyre” jelentkezett csapatok nem vehetnek részt a játékban! A régiók a következők:

- I. **Budapesti régió** (Budapest, Pest-megye, Nógrád megye)
- II. **Debreceni régió** (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Hajdú-Bihar megye, Heves megye)
- III. **Győri régió** (Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye, Veszprém megye, Komárom-Esztergom megye, Fejér megye)
- IV. **Pécsi régió** (Zala megye, Somogy megye, Tolna megye, Baranya megye)
- V. **Szegedi régió** (Bács-Kiskun megye, Csongrád megye, Békés megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye)

A jelentkezések határideje:

2011. október 31.

Hogyan épül fel a vetélkedő?

A vetélkedő a 2011/2012-es tanév során, három fordulóban bonyolódik:

- I. forduló: selejtezők*
- II. forduló: elődöntők*
- III. forduló: döntő*

A selejtezők során a feladat négy egymást követő teszt kitöltése. A selejtezők célja, hogy a csapatok bizonyítsák az általános pénzügyi ismeretekkel és a Magyar Nemzeti Bank tevékenységével kapcsolatos tudásukat. A tesztek kitöltése önálló gondolkodásra indít. Minden régió legjobb öt csapata továbbjut a vetélkedő második fordulójába.

Az elődöntőkben a csapatoknak egy esettanulmányt kell megoldaniuk, majd ezeket a munkákat - rövid prezentáció keretében - az MNB szakértőiből álló zsűri előtt megvédeniük. A védések értékelésekor nem csupán a logikus, helytálló érvelés, hanem az előadás módja, és színvonala is nagy súllyal esik latba.

A játék harmadik fordulójában, az országos döntőben a csapatok egy, a monetáris politika működési mechanizmusát bemutató szimulációs játékban vesznek részt. A résztvevők egy elképzelt ország jegybankjának monetáris tanácsaként dönthetnek az alapkamat megváltoztatásáról. A döntéseket indokolni kell: a szakmai zsűri nem csupán a lépés által kiváltott, szimulált gazdasági folyamatokat értékeli, hanem az is fontos, hogy a csapat tagjai elhatározásukat helyes érveléssel támasszák alá.

Selejtezők

A játék első fordulójában a csapatoknak négy tesztort kell kitölteniük a vetélkedő honlapján (www.monetary.mnb.hu) A tesztek kizárólag az előre meghirdetett időpontokban (négy különböző napon, négy időszakban) lesznek elérhetők a regisztrált csapatok számára.

Minden kérdéssor megjelenése előtt megfelelő időben kihirdetésre kerül, hogy az adott teszt milyen témában készül, így a csapatoknak lesz elég ideje a felkészülésre. Az egyes témákhoz kapcsolódóan a felkészüléshez segítséget nyújtó forrásanyagokat is megjelölünk. Mindezen információk a vetélkedő honlapján lesznek olvashatóak.

A tesztek előreláthatólag az alábbi napokon, az alábbi témákban¹ lehet majd kitölteni:

Első teszt:	2011. november 24.	téma: általános pénzügyi ismeretek
Második teszt:	2011. december 08.	téma: általános pénzügyi ismeretek
Harmadik teszt:	2012. január 19.	téma: pénzügyi rendszer és pénzügyi stabilitás
Negyedik teszt:	2012. február 16.	téma: monetáris politika

A tesztsorok 25 felelet-választós kérdésből állnak majd. Minden kérdésre csak egyetlen helyes válasz adható. Kérdésenként csak egy válasz jelölhető meg. Minden jó válasz 1 pontot ér. Válasz hiányában vagy helytelen válaszáért nem jár pont.

A négy teszt pontszámai összeadódnak, így a selejtezők során összesen 100 pont gyűjthető. Minden tesztort kitöltését követően megtekinthető lesz a következő teszt témája, a hozzá tartozó forrásanyagok listája, a verseny állása, illetve a már kitöltött tesztsorok megoldásai.

A csapatok megtekinthetik saját tesztsoraik javítását is. Ilyenkor a képernyőn megjelennek a tesztkérdések és a csapatok által megjelölt válaszok is.

A válaszadás elmulasztásáért nem jár pont.

A tesztek kitöltéséhez érvényes regisztráció szükséges. Az oldal optimális megjelenítéséhez Firefox 3.6, Google Chrome vagy Internet Explorer 8.0 használata ajánlott. Fontos, hogy a résztvevők engedélyezzék a Java Scriptek futtatását. Ezt a böngésző Eszközök menüjében, az Internet-beállítások fülénél lehet megtenni.²

A negyedik teszt kitöltése után, az összesített pontszám alapján minden régió első öt csapata továbbjut a vetélkedő elődöntőjébe. Előfordulhat, hogy több csapat azonos pontszámmal zárja a selejtezőket, így egyértelműen nem dönthető el, ki a továbbjutó. Pontszámazonosság esetén minden ötödik helyet érő pontszámmal rendelkező csapat esélyessé válik a továbbjutásra.

¹ Az itt felsorolt témák irányadók, a tesztek ettől eltérhetnek.

² A fent említett böngészők esetében, ha nem találjátok a beállítást, kérjétek segítséget tanáraitoktól.

Egy példa: tegyük fel, hogy a II. régióban az első helyen végző csapatnak 98, a másodiknak 96, a harmadiknak 95, a negyediknek 93 és az ötödiknek 90 pontja van. Ugyanakkor van még két másik csapat is, akik 90 pontot értek el. Ebben az esetben három csapat osztozik az ötödik helyen, így ebből a régióból a fentiek szerint 7 csapat esélyes a továbbjutásra.

Minden továbbjutásra esélyes csapatnak egy **esszé**t kell készítenie a monetáris politikához kapcsolódó témakörben. Az esszétéma pontos címe később, a selejtezők során kerül meghirdetésre.

Azokból a csapatokból, amelyek a selejtezőkből osztott ötödik helyen, pontszámazonossággal jutottak tovább, az MNB szakértőiből álló zsűri választja ki azokat, amelyek a regionális elődöntőkben részt vehetnek. Ahol az ötödik helyen egynél több csapat végzett, a zsűri az esszék értékelése alapján választja ki a régiókénti továbbjutót, ugyanis minden elődöntőbe öt résztvevő juthat be.

A korábbi példát folytatva: ha a II. régióban összesen hét továbbjutásra esélyes (amelyek közül négy biztosan továbbjutó) csapat van, akkor a zsűri összehasonlítja az ötödik helyen 90 ponttal végzett csapatok esszéit, s ezek közül a legjobbat választja ki, így ebben a régióban is öt csapat kap meghívást a debreceni elődöntőre. Két csapat - habár ők is 90 pontot szereztek a teszten - sajnos nem vehet részt az elődöntőn.

Az esszé

Az esszé értékelésekor elvárás, hogy eredeti, önálló gondolatokat tartalmazzanak, és szakmailag helyes érvelésen alapuljanak. A gördülékeny stílus, az igényes, szabatos, könnyen érthető fogalmazás szintén előnyt jelent

Az esszét 2012 tavaszán kell eljuttatni a Magyar Nemzeti Bankhoz postai és elektronikus úton egyaránt. A pontos dátumot 2012 januárjában tesszük közzé:

- az esszét tartalmazó MS Word fájlokat a Monetary vetélkedő weboldalán kell feltölteni az erre a célra kialakított felületen, illetve
- az esszét kinyomtatva, lezárt borítékban meg kell küldeni az alábbi címre:

**Magyar Nemzeti Bank
1850 Budapest
Kommunikáció**

Az esszére vonatkozó tartalmi és formai követelmények a következők:

- Minimum 5, maximum 10 oldal terjedelem
- 12-es betűméret, 1,5-es sortávolság
- oldalszám minden oldalon
- tartalomjegyzék (nem számít bele a terjedelembé)
- szakirodalom-jegyzék (nem számít bele a terjedelembé)
- borítólap (nem számít bele a terjedelembé)
- szövegszerkesztővel formázott, MS WORD formátumban megjelenítve
- azonosítóként kizárólag a csapatnév feltüntetése megengedett.

Az esszé minden oldalán fel kell tüntetni a csapat nevét, ezt a továbbiakban a beküldött pályamunkák azonosítására használjuk. Figyelem! Semmilyen egyéb azonosító (pl.: csapattagok nevei, iskola neve, jelszó stb.) nem szerepelhet az esszé oldalain. A Monetary weboldalon feltöltött fájl nevének a csapat nevével kell megegyeznie („csapatnév.doc”).

Az elektronikus és postai úton küldött esszék között semminemű eltérés nem lehetséges. A felsorolt követelmények be nem tartásának következménye kizárás lehet!

FIGYELEM! A korábbi években gyakran tapasztaltuk, hogy az elkészült írások gyakran más szerzők munkáinak szó szerinti idézéséből álltak, gyakran az eredeti forrás feltüntetése nélkül! Helyesnek tartjuk, ha valaki időt szán a témához tartozó szakirodalom feldolgozására, azonban nem tartjuk etikusnak, ha valaki a más szerzőktől kölcsönvett gondolatokat sajátjaként tünteti fel. Az idézeteket idézőjelben kell szerepeltetni, lábjegyzetben vagy külön forráslistán a szerzők és a forrás címének és megjelenési évének feltüntetésével! Amennyiben az esszét elbíráló szakértők a beadott tanulmányt plágiumnak minősítik, úgy az a játékosok kizárását fogja eredményezni!
Javasoljuk, hogy olvassátok el a Háttéranyagok fejezet bibliográfiáról szóló részét is!

Az esszék postai és elektronikus úton történő beküldésének határidejét 2012 januárjában tesszük közzé.

A regionális elődöntők

Az elődöntők célja a magasabb szintű tudásanyag mérése, a pénzügyi-gazdasági gondolkodásmód bemutatása. Minden régióból öt csapat (a legmagasabb pontszámmal, illetve pontszámazonossággal továbbjutó csapatok esetén, a legjobb esszével rendelkező) kap meghívást a játék elődöntőjébe, amely öt helyszínen kerül megrendezésre:

- Budapest
- Debrecen
- Győr
- Pécs
- Szeged

Az elődöntők alkalmával a csapatoknak egy esettanulmányt kell feldolgoznia és MNB szakértőiből álló zsűri előtt megoldási javaslatukat bemutatnia, egy-egy legfeljebb 15 perces prezentáció keretében. A prezentációkat követően, az elhangzottakkal összefüggésben a zsűri kérdéseket tesz fel, amelyeket a csapatoknak legjobb tudásuk szerint kell megválaszolniuk. Mind a prezentációban, mind a kérdések megválaszolásában csak a csapat diáktagjai vehetnek részt.

Az előadások sorrendje a helyszínen, sorsolás alapján kerül meghatározásra.

Az elődöntők **2012. tavaszán** kerülnek megrendezésre (várhatóan március vége, április eleje).

A prezentációkat követően a Magyar Nemzeti Bank által delegált szakmai zsűri kiválasztja azokat a csapatokat - régióként egyet - amelyek az országos döntőbe kerülhetnek.

A döntő

Az országos döntő **2012. tavaszán** lesz Budapesten, a Magyar Nemzeti Bank épületében. A csapatok egy szimulációs játékon keresztül bizonyíthatják rátermettségüket: egy kitalált ország (Szimulia) jegybankjának monetáris tanácsaként dönthetnek az alapkamat változásáról.

Miről kell dönteni?

A csapatok tagjai átélhetik, milyen lehet a Monetáris Tanács tagjának lenni, ugyanis a kapott gazdasági adatok alapján döntenek a jegybanki alapkamat változtatásáról. Nemcsak a helyes döntéshozatal fontos, a lépést logikus érvekkel is alá kell támasztani.

A játék két részből áll. Délelőtt a csapatok több fordulóban, a kapott gazdasági adatok alapján kamatdöntéseket hoznak, illetve döntéseikről rövid, legfeljebb fél oldal terjedelmű közleményeket fogalmaznak meg. Amíg a zsűri értékeli a döntéseket és a közleményeket, a játékosok megvitatják a döntő második felében alkalmazandó taktikájukat.

Délután a résztvevők egy fiktív parlamenti beszámoló keretében megvédik döntéseiket. A „parlamenti vizsgálóbizottság” - az MNB szakértőiből álló zsűri - kérdéseket intéz a csapatokhoz. A játékosok feladata, hogy megindokolják döntéseiket és véleményüket az olykor nehéznek tűnő kérdések ellenére is. A vetélkedőt - és egyben a fődíjat is - a szimulációs játékban legjobban teljesítő csapat nyeri.

A szimulációs játék alapjául az MNB Látogatóközpontjának honlapján is kipróbálható KamatKirály szolgál.

Hogyan értékel a zsűri?

A játék során a különböző feladatokért pontok szerezhetők. Mindegyik versenyszámra igaz, hogy a magasabb pontszám jobb eredményt jelent. A pontszámokat az online tesztek esetében egy algoritmus alapján a számítógép számolja ki, míg az elődöntők és a döntő alkalmával az MNB munkatársaiból álló zsűri véleménye számít.

1. Tesztpontszám

A **selejtezők** során minden tesztkérdésre adott helyes válasz 1 pontot ér. A rossz megoldás, illetve a válaszadás elmulasztása nem ér pontot. Minden teszt sor 25 kérdésből áll, a tesztek pontszámai összeadódnak. A négy teszt eredményei alapján számított halmozott pontszám így minimum 0, legfeljebb 100 lehet.

2. Esszépontszám

Pontszámazonosság esetén az esszék rangsorolása dönti el, hogy melyik csapat kerül az elődöntőbe. Ha az esszépontszámok között is pontszámazonosság van, akkor a zsűri dönt a továbbjutásról. A regionális elődöntőkre már csak öt-öt csapat kap meghívást. **Az esszékre kapott pontszám nem számít bele az elődöntőn megszerezhető pontszámba. Amennyiben az esszét értékelő zsűritagok úgy ítélik meg, hogy az elkészült munka plágium, az a csapat azonnali kizárásával jár!**

Az esszék az alábbi táblázat szerint kerülnek pontozásra:

Értékelési szempont	Pontszám
Szakmaiság	0-2
Szakirodalom	0-2
Stílus	0-2
Egyediség	0-2
Szerkezet, külalak	0-2
Összesen	0-10

Az esszék értékelésekor a következő szempontok kerülnek értékelésre:

Szakmaiság: Helyesek-e az esszében szereplő megállapítások? Választ adnak-e az esszétémával felvetett kérdésre? Milyen a szerzők szakértelme?

Szakirodalom: Milyen széles körű a szakirodalom feldolgozása? Mennyire támogatják a választott források az írást?

Stílus: Milyen a szöveg stílusa, mennyire olvasmányos?

Egyediség: Sikerült-e valamilyen egyedi szemponttal, véleménnyel gazdagítani az elemzést? Mennyire eredeti a munka?

Szerkezet, összeszedettség, külalak: Mennyire felel meg az esszé a kiírt formai, szerkezeti követelményeknek? Milyen a dolgozat külalakja?

3. Esettanulmány

Az **elődöntőkben** a zsűri a csapatok által tartott prezentációkat és a zsűri kérdéseire adott válaszokat pontozza. A jól felépített, logikus és gördülékeny prezentáció előnyt jelent, ezért érdemes ezt előre gyakorolni.

4. Kérdések megválaszolása

A csapatoknak válaszolniuk kell a szakértő zsűri által feltett kérdésekre. A cél az, hogy a zsűri megbizonyosodjon arról, hogy a diákok mennyire látják át a gazdasági összefüggéseket, mennyire járatosak az esszé témakörében. Az elődöntők pontszámai a következőképpen kerülnek meghatározásra:

Értékelési szempont	Pontszám
Prezentáció	0-10
Kérdések	0-10
Összesen	0-20

5. Szimulációs játék pontszámai

Az országos **döntőben** a zsűri pontozza a kamatdöntések helyességét, a „kiadott közleményeket” és a „parlamenti beszámoló” során adott válaszokat. A csapatoknak összesen hat kamatdöntést kell hozniuk és minden második döntésükről rövid közleményt készíteniük. Ezek alapján maximálisan 100 pont gyűjthető, amely az alábbiak szerint oszlik meg az egyes részfeladatok között:

Részfeladatok	max. pontszám
Kamatdöntések	50
Első közlemény	10
Második közlemény	10
Harmadik közlemény	10
Parlamenti beszámoló	20
Összesen	100

A legmagasabb pontszámot elérő csapat nyeri a vetélkedőt, és viheti haza a fődíjat.

Miért érdemes részt venni a vetélkedőn?

Hisszük, hogy minden, gazdasággal és pénzügyekkel kapcsolatos tudás csak előnyünkre válhat modern világunkban. A vetélkedő kiváló lehetőséget nyújt a pénzügyi-gazdasági ismeretek bővítésére, így újabb lépést jelent a hazai pénzügyi kultúra fejlesztésében.

Minden fiatal számára fontos, hogy tisztában legyen az alapvető gazdasági-pénzügyi fogalmakkal. Egyszer mindannyian kézhez kapják saját keresetüket, és felvetődik bennük a kérdés: mihez kezdjek a pénzemmel? Életük során számos ilyen és ehhez hasonló döntést kell majd meghozniuk, amelyek közvetlenül kihatnak anyagi helyzetükre. A pénzügyi kultúra fejlettsége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy pénzügyi kérdésekben hogyan döntünk, s ezzel nem csak a magunk, hanem az egész gazdaság érdekeit szolgáljuk.

Ezért fontos, hogy mindenki - lehetőleg már fiatal korban - elsajátítsa az alapvető gazdasági-pénzügyi ismereteket. A diákok és tanáraik olyan ismeretekre tehetnek szert, amelyet máshol nem biztos, hogy megszereznének. A tanultak a résztvevőket egy életen át elkísérik. Őszintén reméljük, hogy a vetélkedő hozzásegíti a diákokat ahhoz, hogy helyes pénzügyi döntéseket hozzanak.

Díjak

Tekintettel arra, hogy a részvétel időt, munkát és a cél iránti elkötelezettséget követel meg a játékosoktól, szót kell ejteni a díjakról is.

I. díj:	1 000 000 Ft
II. díj:	750 000 Ft
III. díj:	500 000 Ft

A döntőben helyezést el nem érő két csapat szintén külön pénzjutalmat kap.

IV. díj:	250 000 Ft
V. díj:	100 000 Ft

Az első öt helyezett csapaton kívül további díjakban részesülnek azok a csapatok, akik bár nem jutottak el a döntőig, mégis átlagon felül teljesítettek.

Az elődöntőkben szereplő, ám a döntőbe be nem került 20 csapat mindegyike értékes ajándékot kap. Az elődöntőkből tovább nem jutó, de kiemelkedő teljesítményt nyújtó csapatokat a zsűri különdíjban részesítheti.

Felkészülés

Hogyan készüljünk fel?

A Monetary vetélkedősorozat alapvető gazdasági ismeretekre építve mutatja be a monetáris politika és a gazdaság működését, illetve lehetőséget teremt az általános pénzügyi ismeretek bővítésére. A csapatok tagjainak rendelkezniük kell némi pénzügyi-gazdasági ismerettel ahhoz, hogy könnyebben eligazodjanak a kijelölt témakörökben. Ehhez nyújt segítséget a www.monetary.mnb.hu honlapon közzétett forráslista áttekintése.

Természetesen az itt felsorolt forrásokon túl minden olyan forrás segítheti a csapat felkészülését, amely a gazdaság folyamatairól, a monetáris politika aktuális működési mechanizmusáról és hazánk gazdaságának aktuális kérdéseiről szól. Javasolt, hogy a résztvevők böngésszenek a folyóiratok, magazinok gazdasági-pénzügyi témájú cikkei között is. Az Internet szintén számos, jól felhasználható forrás felkutatásában lehet segítség, azonban **ne feledjék, hogy a világhálón található információ hitelességét minden esetben ellenőrizni kell.**

A selejtezők során, a tesztsorok megjelenése előtti hetekben lesznek publikusak azok a forrásanyagok (címeik és elérhetőségeik), amelyek az **adott fordulóhoz kapcsolódnak.** Ez biztosítja azt, hogy célirányosan, hiteles, megbízható forrásokból legyen mód felkészülni a megmérettetésre.

Tippek, tanácsok

A vetélkedő során alapvetően azt kell bizonyítani, hogy a résztvevők mennyire járatosak a pénzügyi-gazdasági kérdésekben. Sok esetben azonban a tárgyi tudás, a pontos ismeretek önmagukban nem hozzák meg a sikert. A gondolkodási készség, a helyes logika és az összefüggések megértése ugyanolyan fontos. Ezek együttesét hívhatjuk leegyszerűsítve „tudásnak”. Ez a „tudás” azonban csak akkor kamatozik, ha birtokosai képesek azt megmutatni.

A játék időnként olyan kihívások elé állítja a csapatokat, amelyeken pusztán ismereteik helyes használatával nem tudnak felülkerekedni. Az elődöntők során röviden össze kell foglalni a beadott esszé tartalmát, továbbá a megállapításokat meg is kell védeni. A döntőben szakmai „vitát” kell folytatni a szakemberekből álló zsűrivel. Ez sem könnyű feladat. Nemcsak megtanulni kell az ismereteket, elő is kell adni azokat. Ez nagy kihívás lehet minden csapat számára, hiszen a játékosok életükben talán először állnak majd ki idegen emberek elé, hogy prezentációt tartsanak egy olyan témában, amelyet talán csak most kezdenek megismerni. Mindezeket figyelembe véve tanácsos mind a prezentációkat, mind pedig a szakmai vitát előre, a felkészítő tanár segítségével gyakorolni.

Hogyan állítsunk össze csapatot?

A Monetary vetélkedőben négy diákból és egy tanárból álló csapatok vehetnek részt. A vetélkedő nem egyének versenye, kis közösségek, csapatok versenyeznek egymással. Minden csapattag egyéni hozzájárulása előreviheti a csapatot, ám ennek fordítottja is igaz: egy csapattag felkészületlensége vissza is foghatja a többiek teljesítményét. Fontos tehát, hogy jó közösségek alakuljanak ki olyan diákok részvételével, akik szívesen vállalják a közös részvételt a játék egyes szakaszaiban.

Nem könnyű megfogalmazni, hogy mitől lesz jó egy csapat. Példaként említhetjük a futballistákat. Jó hátvédekre és kapusra ugyanúgy szükség van, mint jó csatársorra. A csapat akkor válik egységgé, ha tagjai megfelelően kiegészítik egymást.

Mivel a különböző csapattagok más-más tulajdonságokkal, ismeretekkel és készségekkel rendelkezhetnek, sokat segíthet, ha a feladatokat megosztják egymás között. Azok a résztvevők, amelyek a csapatmunkából előnyt tudnak kovácsolni, jelentősen javíthatják esélyeiket. Íme néhány gyakorlati tanács a diákoknak.

- **Osszátok meg a munkát már a felkészülés időszakában is!** A felsorolt szakirodalomban találhatóak első ránézésre vaskosnak tűnő, középiskolásoknak nehezen olvasható könyvek is. A tesztek témáinak publikálásakor újabb és újabb források kerülnek megjelölésre. Ha az idő engedi, olvassátok el mindet! Ha azonban úgy érzik, mindez túl sok, akkor osszátok fel a munkát: mindenkinek legyen egy-két témája, amit a többieknél elmélyültebben tanulmányoz. Ne feledjétek, nem helyettesíteni kell egymást, hanem kiegészíteni!
- **Vitassátok meg az ötleteiteket!** Ha a zsűri feltesz egy kérdést, nem kell rögtön válaszolni. Mielőtt válaszoltok, beszéljétek meg közösen mondanivalótokat!
- **Előadni nem könnyű dolog.** Nem kell ezt feltétlenül egy embernek magára vállalnia. Válasszátok ki azokat, akik szeretnek szerepelni. Prezentáljanak azok, akik a legjobbak ebben a műfajban, de az előadók ne feledjék: a csapat négy főből áll!
- **Kérjétek tanáraitok segítségét!** A vetélkedő elődöntőjében és döntőjében már önállóan, a tanárok aktív közreműködése nélkül kell helytállni. A tanárok a felkészülés során sokat segíthetnek: ha a diákok számára valami nem világos, kérdezzék meg felkészítőiket!

Hogyan adjunk elő?

Az elődöntők fontos része az esettanulmány bemutatása és megvédése. Röviden, legfeljebb 15 percben kell összefoglalni a megoldásokat és meg kell válaszolni a zsűri által feltett kérdéseket. Sokat javít a csapatok teljesítményén a megfelelő előadásmód. Nem könnyű összefoglalni, mitől lesz valakiből jó előadó, de íme néhány jó tanács:

- **Beszéljünk hangosan!** A hallgatóság csak akkor érti meg a mondanivalót, ha hallja is. A határozott, jól hallható fellépés rengeteget emel az előadás színvonalán.

- **Egészítsük ki egymást!** Ha többen adnak elő, a mondandó kapcsolódjon a csapattársak beszédéhez.
- **A kevesebb néha több!** Nem kell hosszúra nyúlt, cirkalmas mondatokban fogalmazni. Legyetek lényegre törők: hangsúlyozzátok ki, hogy az mit tartotok igazán fontosnak.
- **Beszéljünk, ne olvassunk!** Gyakori hiba, hogy az előadó előre megkomponált szöveget olvas fel. Ez nem annyira hiteles, mintha a saját szavaival adja elő a gondolatait. Ne olvassunk, inkább gondolkodjunk!
- **Készüljünk fel!** Fontos, hogy mindenről többet tudjunk, mint amennyit adott esetben elmondunk. Így lesz „muníció” a váratlan kérdésekre is.
- **Legyünk vidámak!** A zsűri jobban érzi magát, ha mosolygós, vidám játékosokkal találkozik!

Mi a bibliográfia?

A bibliográfia valamilyen közös tulajdonsággal rendelkező dokumentumok jegyzéke. Leggyakrabban ez a közös tulajdonság a dokumentumok témája, de elképzelhető más rendező elv is (pl.: megjelenés ideje, helye). A bibliográfia rendezett formában sorolja fel a dokumentumokat, általában betűrendben, időrendben, vagy olyan más elv szerint, ami a jegyzék használata szempontjából célszerű.

A magyar nyelvű bibliográfia megszerkesztése

1. Könyvek és tanulmánykötetek leírása

1.1. A bibliográfiai leírás kötelező elemei:

- a szerző neve (kiskapitális, félkövér)
- a megjelenés éve
- a könyv címe
- a megjelenés helye (pl. Budapest)
- a kiadó neve (Akadémiai Kiadó)

KARÁDI PÉTER (2005): *Árfolyamstabilitás Magyarországon*. Budapest, Magyar Nemzeti Bank.

1.2. A bibliográfiai leírás további elemei:

- kötettség (többkötetes műveknél)
- oldalszám (pl. 24-35. p. vagy 24-35. o.)
- sorozat címe
- kiadásszám (a nem első kiadású köteteknél)

Az irodalomjegyzéket a szöveg végén, új oldalon helyezzük el.

A cikkek az első szerző vezetékneve alapján ábécésorrendben legyenek rendezve. Egy szerző több műve esetén az alábbi szabály alkalmazandó:

- először a szerző egyedül írott művei, a megjelenés évének sorrendjében;
- azután a szerző egy társszerzővel írott művei, a társszerző neve szerinti ábécésorrendben;
- majd a több társszerzővel írott művek, csoportosítva, csoportonként évek szerinti sorrendben.

A leírásban a szerző neve, illetve az évszám után kettőspont következik. Fontos, hogy amennyiben szerzőpárosról (több szerzőről) van szó, a nevük közé (szóköz nélkül) kötőjelet tegyünk.

A címet és az alcímet kurziválni szokták (dőlt betűvel szedni), és a kettő közé, illetve utána pontot tesznek.

Ezután következik a megjelenés helye (utána vessző), kiadó neve, illetve további járulékos elemek.

Az oldalszám és az azt követő pont után is szóközt (space-t) kell tenni. Az oldalszámokat jelző számjegyek közé nagyköötőjelet kell tenni, szóköz nélkül (pl. 231-235. p.).

A kötet száma (1-2. köt.) mindig megelőzi a kiadásszámot. Ha nincs kötettség, akkor a kiadásszám közvetlenül a cím után következik. Ha a kötetnek csak szerkesztője van, akkor azt a szerző neve helyén kell feltüntetni, utána zárójelben a (szerk.) megjelölést használni.

SZABÓ PÁL (szerk. 1995): *Az eurócsatlakozás feltételei.* 1-2. köt. 2. kiad. Budapest, Akadémiai Kiadó.

GROSSMAN, G.-ROGOFF, K. (eds. 1997): *Handbook of international economics.* Volume 3. New York, McGill, 1339-1394. o.

Ha a könyv egy többkötetes sorozat része, akkor a sorozatcímét a tétel végén, ferde zárójelek között közöljük. A sorozatcímét és a sorozatszámot vesszővel választjuk el, utána pont kerül.

SZABÓ PÁL (1995): *Az eurócsatlakozás feltételei.* 2. kiad. Budapest, Akadémiai Kiadó. /Tanulmányok az euróról, 6./

Ha a kötetnek se szerzője, se szerkesztője nincsen feltüntetve, akkor a bibliográfiai leírást a címmel kezdjük.

The Chicago Manual of Style. Chicago, 1995, University of Chicago Press.

1.3. Tanulmánykötetek

Gyűjteményes kötetek, tanulmánykötetek esetében először a tanulmány szerzőjének a nevét és a tanulmány címét közöljük, utána pontot teszünk. Ezután jön az „in” szócska (mivel mondat elején van, nagybetűvel), majd a tanulmánykötet egészének szerzője vagy szerkesztője, majd ennek címe stb. Ilyen esetekben a tanulmánykötet címét és alcímét kell kurziválni.

SZABÓ PÁL (1995): *Az eurócsatlakozás feltételei.* In Szűcs Attila (szerk.): *Magyarország és az euró. Előnyök és hátrányok a balti államok példájának tükrében.* 1. köt. Budapest, Akadémiai Kiadó, 231-255. p.

2. Periodikumok cikkeinek megjelenítése

Az egyszerűsített leírásnál a szerző neve és a tanulmány címe után a folyóirat címe következik (kurziválva), majd az egyértelmű azonosításhoz szükséges adatok (mivel a folyóiratok számozása és oldalszámozása nem egységes, általános szabály nem állítható fel).

A részletes leírásnál az adatok sorrendje a következő:

- szerző neve
- a megjelenés éve
- tanulmány címe
- folyóirat címe
- az évfolyam száma (mindig úgy jelöljük, ahogy az eredeti kiadványon van: római vagy arab számmal)
- dátum (az évente 2-6 alkalommal megjelenő folyóiratoknál elegendő az évszám, havilapoknál az évszám és hónap neve, heti- és napilapoknál a teljes dátum)
- a kiadványszám száma
- oldalszám

BENCZÚR PÉTER-KÓNYA ISTVÁN (2005): *Nominális növekedés egy kis, nyitott gazdaságban.* *Közgazdasági Szemle*, LII. évf. 2005. június. 556-575. o.

MURÁNYI GÁBOR (2000): A szociáldemokrácia. *HVG*, XVIII. évf. (2000. március 20.) 13. sz. 85-86. o.

Ha magyar bibliográfiában külföldi folyóiratot idézünk, ügyeljünk, hogy az adott nyelv helyesírási szabályait ne sértsük meg (pl. a dátumok sorrendje az adott nyelv szabályai szerinti, azaz fordított legyen). A dátum adatainak formátumát egységesítsük a leírásunkban, tehát válasszunk ki egyfajta írásmódot a dátumokra (12. Jan. 2005 vagy 12th Jan. 2005), és azt következetesen alkalmazzuk az egyes tételeknél.

Az angol nyelvű címek terén nem egységes az írásmód: találunk példát arra, hogy csak a cím első betűje verzál, de arra is, hogy az angol cím minden szava (a kötőszavakon, prepozíciókon és névelőkön kívül) nagybetűvel kezdődik. Mindig próbáljuk a forráskiadvány (ez esetben az angol nyelvű folyóirat) által alkalmazott írásmódot használni.

HAMANN, A. J. (2001): Exchange-Rate-Based stabilization: A Critical Look at the Stylized Facts. *IMF Staff Papers*. Vol. 48, No. 1., 111-138. p.

KISS M. NORBERT (1999): A jegybanki intervenció hatása. *Közgazdasági Szemle*, VI. évf. (1999) 2. sz. 112-141. o.

3. Egyéb művek bibliográfiai leírása

Előfordul, hogy szakdolgozatokra, disszertációkra, kéziratokra kell hivatkozni. A sorrend ilyenkor a következő:

- szerző
- évszám
- cím
- alcím
- a kézirat jellege (jegyzet, kézirat, disszertáció, szakdolgozat, jelentés)
- hely

(Ezeknek a műveknek rendszerint nincs kiadójuk, így az utolsó adat a megjelenés helye, s utána pontot teszünk.)

KISS LÁSZLÓ (1999): *Az ókori és újkori nyelvek frazémáinak leíró nyelvészeti összehasonlítása*. Kandidátusi értekezés (ELTE BTK). Budapest.

KISS LÁSZLÓ (1999): *Az ókori és újkori nyelvek frazémáinak leíró nyelvészeti összehasonlítása*. Kézirat. Budapest.

KISS LÁSZLÓ (2005): *Ökonometriai modellek*. Elhangzott az *Alkalmazott ökonometria* című konferencián. Budapest, 2005. július 23-24., Magyar Tudományos Akadémia.

Amennyiben további kérdéseitek vannak...

Amennyiben a vetélkedővel kapcsolatban további információra van szükségetek, keressétek fel a Monetary hivatalos honlapját www.monetary.mnb.hu vagy küldjétek e-mailt a tárgy rovatban „Monetary kérdések” megjelöléssel a következő címre:

monetary@mnb.hu